

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΤΧΩΡΗΣΙΣ

Άδελφοί και τέκνα ἐν Κυρίῳ προσφιλή και εὐλογημένα,

Διὰ τῆς θεοπνεύστου ρήσεως τῆς ἐλεημοσύνης τοῦ Κυρίου και τῶν κριμάτων αὐτῆς, εἰσάγει και ἐφέτος πάντα τοὺς Ὁρθοδόξους πιστοὺς εἰς τὸ «μυστήριον» τῆς Ἁγίας και Μεγάλης Τεσσαρκοστῆς ὁ ἱερός Ψαλμῶδός ἀναφωνῶν: «Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ Κύριος και κρῖμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις» (Ψαλμ. 102, 6). Διότι ὁ Κύριος «ἐμπιπλᾷ ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν μας και ἀνακαινίζει ὡς ἀετοῦ τὴν νεότητά μας» (πρβλ. ὁ. π. 5).

Ὡς γνωστόν, ἀδελφοί και τέκνα ἐν Κυρίῳ, ἕκαστος ἄνθρωπος, πλασθεὶς κατ' εἰκόνα και καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ, ἀποτελεῖ ναὸν Κυρίου. Πολὺ δὲ περισσότερο ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν και ἐχρίσθημεν διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου και ἐνεκεντρίσθημεν εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἴμεθα ναοὶ τοῦ ἐν ἡμῖν οἰκοῦντος Ἁγίου Πνεύματος, ἀκόμη και ἐὰν διὰ ποικίλων ἀμαρτιῶν, ἐκουσίων ἢ ἀκουσίων, ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τοῦ Κυρίου: «εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει» (Β' Τιμ. β', 13).

Διὰ τοῦ ρύπου ὅμως τῆς ἀμαρτίας κωλύεται ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ἐνεργῇ ἐν ἡμῖν, ἐφ' ᾧ και ἡ Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὤρισε τὴν ἀρχομένην περίοδον τῶν νηστειῶν τῆς Ἁγίας και Μεγάλης Τεσσαρκοστῆς, ἵνα κατ' αὐτὴν καθάρωμεν ἑαυτοὺς διὰ τῆς μετανοίας και γενώμεθα ἄξιοι νὰ ὑποδεχθῶμεν τὰ ζωποια Πάθη και τὴν ἐκ νεκρῶν λαμπροφόρον Ἐγερσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Δεῦρο τάλαινα ψυχῆ, σὺν τῇ σαρκί σου τῷ πάντων Κτίστη, ἐξομολογοῦ· και ἀπόσχου λοιπόν, τῆς πρὶν ἀλογίας, και προσάγαγε Θεῷ, ἐν μετανοίᾳ δάκρυα», καλεῖ πάντα τοὺς πιστοὺς ὁ ποιητῆς τοῦ Μεγάλου Κανόνος Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης (τροπᾶριον α' ᾠδῆς).

Ἡ Ἐκκλησία, μεριμνώσα διὰ τὴν σωτηρίαν και πνευματικὴν τελείωσιν μας, ἀνοίγει εἰς πάντα τὰ μέλη αὐτῆς τὸν παρόντα καιρὸν τῆς μετανοίας, προτρέπου-

σα συγχρόνως αὐτὰ νὰ πολεμήσουν τὸν φιλόυλον καὶ φιλοκτήμονα βίον, ὁ ὁποῖος ὡς «βαρὺς κλοιός» κρατεῖ τὴν ψυχὴν χοϊκὴν καὶ συρομένην ἐπὶ γῆς, μὴ δυναμένην νὰ ἀνοίξη τὰς πτέρυγας αὐτῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Τοιοῦτοτρόπως, διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῶν καθαρτικῶν δακρῶν, ἐνδυόμεθα καὶ πάλιν τὸ πρωτόκτιστον κάλλος καὶ τὴν θεοῦφαντον στολήν, τὴν ὁποῖαν ἀπωλέσαμεν μετὰ τὴν πτώσιν, περιβληθέντες «τὸν στολισμὸν τῆς αἰσχύνης, καθάπερ φύλλα συκῆς».

Ἀποτελεῖ, ταυτοχρόνως, ἡ νηστεία καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ βρωμάτων καὶ ἀπὸ «διαλογισμῶν ματαίων καὶ ἐνθυμήσεων πονηρῶν» ἀφετηρίαν διὰ τὴν ὀρθὴν, μεμετρημένην καὶ σώφρονα διαχείρισιν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, μὲ προοπτικὴν τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, οὕτως ὥστε νὰ ἐκμηδενίζονται αἱ ἀρνητικαὶ καὶ διὰ τὸ κοινωνικὸν καὶ φυσικὸν περιβάλλον ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς ἀλόγου χρήσεώς των καὶ νὰ παραμένῃ μόνον ἡ «νηστεία τῆς ἐλεημοσύνης», ἡ ὁποία νὰ μὴ «γίνηται κρῖμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις», ἀλλὰ ἔλεος καὶ χάρις καὶ ἀνακούφισις εἰς αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν πορείαν μας πρὸς τὸ «καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ» (Μέγας Βασίλειος).

Τοιοῦτοτρόπως, διὰ τῆς ἐγκρατοῦς χρήσεως, ἀγιάζεται καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ ζωὴ μας, καθότι ἡ φθαρτὴ ὕλη ἀποτελεῖ οὐχὶ τὸν αὐτοσκοπὸν, ἀλλὰ τὸ μέσον τοῦ ἀγιασμοῦ. Συνεπῶς, καὶ διὰ τοὺς ἔχοντας καὶ κατέχοντας πλουσίους τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ἡ νηστεία πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἀφορμὴν ἐγκρατείας, μὲ τελικὸν σκοπὸν «περισσεύειν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου», κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ μεγαλορρήμονος Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν Παύλου (πρβλ. Ρωμ. ιε', 13) καὶ ἀποβλέπειν καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς πτωχοὺς «Λαζάρους» τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς προσφυγιάς.

Πέραν ὅμως τούτων, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς νηστείας καὶ τῆς ἐγκρατείας, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ ταύτας εὐαρέστους τῷ Κυρίῳ, καθὼς διδάσκει ὁ ἀδελφόθεος Ἀπόστολος Ἰάκωβος, λέγων: «θηρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (Ἰακ. α', 27). Διότι δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν χάριν, τὴν ὁποῖαν ἀφθόνως παρέχει ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐγκράτεια, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τῆς ἀσιτίας καὶ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τῶν ὑλικῶν τροφῶν: «Εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν, ἵνατί μοι νηστεύετε;», ἀναρωτᾶται ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (58, 4). «Οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην [...], ἀλλὰ [...] διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περιβάλε...», λέγει καὶ παραγγέλλει ὁ Κύριός μας διὰ τῆς φωνῆς τοῦ Προφήτου Αὐτοῦ (Ἡσ. 58, 5-7).

Ἰδιαιτέρως σήμερον ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ προσφυγιά καὶ αἱ ποικιλότητες δυσχέρειαι, αἱ ὁποῖαι παγκοσμίως ἐμφανίζονται, μάλιστα δὲ εἰς ὠρισμένους λαοὺς καὶ χώρας, παρέχουν εἰς ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους τὴν δυνατότητα νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ γνήσιον τοῦτο πνεῦμα τῆς νηστείας, συνδυάζοντες τὴν ἀποχὴν τῶν βρωμάτων μὲ ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς ἔχοντας ἄμεσον ἀνάγκην ἀδελφούς μας, τοὺς πάσχοντας, τοὺς ἐνδεεῖς καὶ

πένητας, τοὺς ἀστέγους καὶ πρόσφυγας, τοὺς μὴ ἔχοντας «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη» (Ματθ. η', 20), αὐτοὺς τοὺς ὁποίους αἱ σκληραὶ περιστάσεις τοῦ πολέμου καὶ τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων ἀναγκάζουν νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς πατρογονικὰς ἐστίας των καὶ νὰ ταξιδεύουν ἐν μέσῳ πολλῶν κινδύνων καὶ θλίψεων καὶ κόπων.

Ὅταν ἡ νηστεία μας συνοδεύηται ἀπὸ τοιαύτην αὔξησιν τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης μας πρὸς τὸν ἐλάχιστον ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, θρησκείας, γλώσσης καὶ καταγωγῆς, τότε αὕτη θὰ ἀναβαίνη ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ ὡς θυμίαμα εὐοσμῶν καὶ ἄγγελοι θὰ συμπαρίστανται εἰς ἡμᾶς νηστεύοντας, ὅπως διηκόνουν τὸν Κύριον εἰς τὴν ἔρημον.

Ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα ἀδελφικῶς καὶ πατρικῶς εἰς ἅπαντας τὸ ἀρχόμενον στάδιον τῶν Ἁγίων Νηστειῶν νὰ εἶναι καρποφόρον καὶ ἁγιαστικόν, πλήρες χάριτος καὶ ἁγιασμοῦ, καὶ ὅπως ἀξιῶσιν ἡμᾶς ὁ Θεὸς νὰ προσέλθωμεν ἀπροσκόπτως εἰς τὸν αἰώνιον ζωποιοὺν Κρατῆρα, τὴν ζωηφόρον Πλευρὰν τοῦ Κυρίου, «ἐξ ἧς ὁ διπλοῦς ἡμῖν ἐξέβλυσε, κρουνὸς τῆς ἀφέσεως καὶ γνώσεως» (Μέγας Κανὼν, τροπᾶριον τῆς δ' ὥδης).

Αὐτοῦ ἡ Θεία Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Ἔλεος εἶησαν μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὥστε ἐν τοιούτῳ εὐαγγελικῷ φρονήματι χαρισθῆ ἡμῖν ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων, ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐχαριστία νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, βίς'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, 19' Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.